

sosyal köken, refah, doğum ve diğer statülerden kaynaklanan gerekçelerle herhangi bir ayrımcılığa yol açmaması gerekir.

3. BÖLÜM. CEZA HUKUKUNUN TEMEL İLKELERİ

Madde 22

Kanunda belirlenmemiş eylem suç sayılmaz

1. İşlendiği sırada sözkonusu eylem Divan'ın yargı yetkisine giren bir suç olmadığı sürece hiçbir şahıs bu Statü altında cezai sorumlu tutulmayacaktır.
2. Bir suçun tarifi dar anlamda yorumlanacak ve kıyas yoluyla genişletilmeyecektir. Muğlak olması halinde soruşturulan, yargılanan veya mahkum edilen şahıs lehine yorumlanacaktır.
3. Bu hüküm bu Statü'den bağımsız olarak uluslararası hukuk altında herhangi bir eylemin suç olarak nitelendirilmesini etkilemeyecektir.

Madde 23

Kanunsuz ceza olmaz

Divan tarafından mahkum edilen şahsa ancak bu Statü'ye göre ceza verilebilir.

Madde 24

Kişi bakımından geriye yürümezlik

1. Hiçbir kimse bu Statü'nün yürürlüğe girmesinden önce işlenmiş eylemlerden dolayı cezai sorumlu tutulmayacaktır.
2. Nihai karardan önce uygulanacak yasada bir değişiklik olması halinde, soruşturulan, yargılanan veya mahkum edilen şahsın menfaatine uygun olan kanun uygulanacaktır.

Madde 25

Bireysel Cezai Sorumluluk

1. Divan, bu Statü'ye uygun olarak özel kişiler üzerinde yargı yetkisine sahiptir.
2. Divan'ın yargı yetkisine giren bir suçu işleyen kişi bu Statü'ye uygun olarak cezalandırılmaktan bireysel olarak sorumlu olacak ve cezalandırılabilir.

3. Bu Statü'ye uygun olarak, Divan'ın yargı yetkisine giren bir suçtan dolayı kişiler aşağıdaki durumlarda cezai sorumluluk taşıyacak ve cezalandırılacaktır:

(a) tek başına veya diğer şahsın cezai sorumluluğu olsun olması başka bir şahısla müştereken veya başka bir şahıs vasıtasıyla suç işlemesi halinde;

(b) Meydana gelen veya teşebbüs edilen böyle bir suçun işlenmesini emretmesi, teşvik etmesi veya ikna etmesi halinde;

(c) Böyle bir suçun işlenmesini kolaylaştırmak amacıyla, yardımda bulunması, kışkırtması, veya işlenmesi için gerekli araçları temin etme dahil işlenmesine veya işlenmesine teşebbüs edilmesine yardımcı olması halinde;

(d) Ortak bir amaçla hareket eden bir grup şahıs tarafından böyle bir suçun işlenmesi veya işlenmesine teşebbüs edilmesine başka bir yolla katkıda bulunması halinde. Bu katkı bilerek ve:

(i) suç oluşturan faaliyeti veya grubun hedefini daha ileriye götürmek amacıyla böyle bir faaliyet ya da hedefin Divan'ın yargı yetkisi altına giren bir suçun işlenmesini içermesi halinde veya;

(ii) grubun suç işleme niyetinin bilincinde olarak yapılmış olmalıdır.

(e) soykırım suçuyla ilgili olarak doğrudan veya dolaylı olarak diğerlerini soykırıma kışkırtma halinde;

(f) Böyle bir suçu işlemek üzere maddi adımlar atması ancak, şahsın elinde olmayan nedenlerle suçun gerçekleşmemesi halinde. Ancak, suçun işlenmesinden vazgeçen veya suçun tamamlanmasını önleyen bir şahıs, suç amacından tamamen ve gönüllü olarak vazgeçmesi halinde, suçun işlenmesi teşebbüsünden dolayı bu Statü altında cezai sorumlu olmayacaktır.

4. Bireysel cezai sorumluluk konusundaki bu Statü'deki hiçbir hüküm Devletlerin uluslararası hukuktan kaynaklanan sorumluluğunu etkilemeyecektir.

Madde 26

18 yaşından küçüklerin yargı dışı bırakılması

Divan, isnat olunan suçun işlendiği tarihte 18 yaşın altında olan hiçbir şahsı yargılamayacaktır.

Madde 27

Resmi ünvan ile ilişki kurulmaması

1. Bu Statü resmi ünvan ayırımı yapılmadan herkese eşit şekilde uygulanacaktır. Özellikle devlet veya hükümet başkanı, hükümet veya parlamento üyesi, seçilmiş bir temsilci veya bir hükümet memuru hiçbir şekilde bu Statü altında cezai sorumluluktan muaf tutulamaz veya resmi ünvan cezanın azaltılması için bir neden teşkil etmez.

2. Bir şahsın resmi ünvanıyla bağlantılı bağışıklık veya usul kuralları, ulusal veya uluslararası hukuk altında olsun veya olmasın, Divan'ın böyle bir şahıs üzerinde yargı yetkisini kullanmasını engellemez.

Madde 28

Komutanların veya diğer üst rütbelilerin sorumluluğu

Divan'ın yargı yetkisi içine giren bu Statü altındaki suçlardan doğan diğer cezai sorumluluğa ilave olarak:

1. Bir askeri komutan veya askeri komutan gibi etkin bir şekilde davranan bir şahıs, kendi fiili yönetimi ve denetimi altındaki silahlı kuvvetlerin, bunlar üzerinde yeterli kontrol sağlayamaması sonucunda Divan'ın yargı yetkisine giren suçları işlemesi halinde ve:

(a) askeri komutan veya şahsın silahlı kuvvetlerin bu tür suçları işlemekte veya işlemek üzere oldukları yolunda hal ve şartlara göre bilgisi olması gerektiği veya bilgileri olduğu hallerde;

(b) askeri komutan veya şahsın suçun işlenmesini önlemek veya durdurmak için gerekli ve makul önlemleri almaması veya soruşturma ve yargılama için olayı ilgili makamlarına iletmemesi hallerinde cezai sorumluluk taşıyacaktır.

2. 1. fıkrada tanımlanmayan üst-ast ilişkileri çerçevesinde bir üst, kendi etkin kontrol ve yetkisi altındaki astlarının işledikleri ve Divan yargı yetkisine giren suçlardan dolayı ve astlarını gerektiği gibi kontrol edemediği durumların sonucu olarak:

(a) astlarının böyle bir suç işledikleri veya işlemek üzere oldukları yolundaki açık bilgileri bildiği veya bilerek görmezden geldiği hallerde;

(b) kendi etkin sorumluluğu ve denetimi altında olan faaliyetlerle ilgili suçlarda; ve

(c) suçun işlenmesini önlemek veya durdurmak için gerekli ve makul önlemleri almaması veya soruşturma ve yargılama için olayı ilgili makamlarına iletmemesi hallerinde, cezai sorumluluk taşıyacaktır.

Madde 29

Yasa Sınırlamalarının Uygulanamazlığı

Divan yargı yetkisi içine giren suçlar yasa sınırlamasına tabi değildir.

Madde 30

Manevi Unsur

1. Aksi kanıtlanmadıkça, bir şahıs, Divan'ın yargı yetkisine giren bir suçun maddi unsurlarını o niyetle ve bilerek işlemiş ise cezai sorumlu ve mesul tutulacaktır.

2. Bu maddenin amaçları bakımından bir şahıs aşağıdaki durumlarda bilerek hareket etmiş kabul edilir:

(a) eylemle ilgili olarak şahsın eylem içinde olmayı amaçlaması;

(b) sonuç ile ilgili olarak, şahsın o sonuca neden olmayı amaçlaması veya olayların normal sonucu olarak gerçekleşeceğini farkında olması.

3. Bu maddenin amacına uygun olarak "bilgisi dahilinde", olayların doğal sonucu olarak bir ortamın mevcut olduğunun veya bir sonuç doğuracağını farkında olması demektir. "Bilmek" ve "bilerek" buna göre yorumlanacaktır.

Madde 31

Cezai sorumluluktan kurtulma

1. Bu Statü'de sağlanan cezai sorumluluk dışında tutulmaya ilişkin diğer esaslara ilaveten bir şahıs eylemi gerçekleştirdiği sırada aşağıdaki durumlarda cezai sorumluluk taşımayacaktır:

(a) Yaptığı eylemin yapısını ve kanunsuzluğunu takdir veya eyleminin kanunun gereklerine uygun olup olmadığını kontrol yeteneğini ortadan kaldıracak bir zihni hastalığı ya da kusuru olması halinde;

(b) Sonucunda Divan'ın yargı yetkisine giren bir suç oluşturduğu eylemi gerçekleştirmesine yol açacağını bilerek ya da riskini gözdü ederek sarhoş yada uyuşturucu etkisi altına kendi isteğiyle girme dışında, yaptığı eylemin yapısını ve kanunsuzluğunu takdir veya eyleminin kanunun gereklerine uygun olup olmadığını farketme yeteneğini ortadan kaldıracak şekilde sarhoş ya da bir başka maddenin etkisinde olması halinde;

(c) Kendisine veya koruma altındaki bir şahsa, başka şahsa veya eşyaya karşı tehlikenin oranına uygun olarak yakın ve kanunsuz bir kuvvet kullanımına karşı kendini veya başkasını, veya savaş suçlarında şahsın veya başka şahsın yaşamında hayati öneme haiz veya bir askeri görevin yerine getirilmesinde önemli olan eşyayı savunmak için makul hareket edilmesi

halinde. Askeri kuvvetler tarafından yerine getirilen savunma amaçlı bir harekate katılım, bu alt paragrafa göre cezai sorumluluğu kaldırmak için başlı başına bir neden oluşturmayacaktır.

(d) Divan'ın yargı yetkisine giren suçu oluşturduğu iddia edilen eylemin, şahsa veya başka bir şahsa yakın ölüm veya sürekli veya yakın fiziksel zarar tehdidinden ortaya çıkan bir baskı sonucu meydana gelmesi ve önlenmesi gereken zarardan daha fazlasına yol açmaya niyetlenmemek koşuluyla bu tehdidi önlemek için şahsın gerektiği kadar ve makul ölçüde davranması halinde. Böyle bir tehdit:

(i) başka şahıslar tarafından yapılmış; veya

(ii) o şahsın kontrolü dışındaki şartlarla oluşmuş olabilir.

2. Divan bu Statüde öngörülen cezai sorumluluğu ortadan kaldıran esasların uygulanabilirliğini tesbit edecektir.

3. Yargılama sırasında, Divan, 1. fıkrada bahis konusu cezai sorumluluğu ortadan kaldıran ve 21. maddede belirtilen uygulanabilir kanundan kaynaklanmayan dışındaki esasları dikkate alabilir. Böyle bir esas dikkate almakla ilgili işlemler Usul ve Deliller Kurallarında belirtilecektir.

Madde 32

Maddi veya kanun hatası

1. Maddi hata, sadece suçun manevi unsurunu (niyeti) ortadan kaldırdığında cezai sorumluluğu yok eden bir esas olacaktır.

2. Belli bir eylem biçiminin Divan'ın yargı yetkisine giren bir suç olup olmadığı hususundaki kanun hatası cezai sorumluluğu ortadan kaldıran bir unsur olamaz. Ancak kanun hatası, suçun gerektirdiği manevi unsuru ortadan kaldırdığı zaman veya 33. maddede öngörüldüğü şekliyle cezai sorumluluğu kaldıran bir unsur olabilir.

Madde 33

Üst makam emirleri ve kanunun tanımı

1. Divan'ın yargı yetkisine giren bir suçun bir hükümet veya askeri veya sivil bir üst makam emrine uyan şahıs tarafından işlenmesi aşağıdaki hususlar haricinde şahsı cezai sorumluluktan kurtaramayacaktır:

(a) şahsın hükümet veya sözkonusu üst makamın emirlerine uyması kanuni zorunluluk ise;

(b) şahsın emrin kanunsuz olduğunu bilmemesi halinde; veya

(c) Emrin açıkca kanunsuz olmaması halinde.

2. Bu maddenin amaçları bakımından, soykırım veya insanlığa karşı suç emirlerinin kanunsuzluğunun her zaman bilindiği kabul edilir.

4.BÖLÜM. DİVAN'IN OLUŞUMU VE İDARESİ

Madde 34

Divan'ın organları

Divan aşağıdaki organlardan oluşur:

- (a) Başkanlık;
- (b) Temyiz Bölümü, Yargılama Bölümü ve Ön-Yargılama Bölümü
- (c) Savcılık Bürosu
- (d) Yazı İşleri Bürosu

Madde 35

Yargıçların hizmeti

1. Bütün yargıçlar Divan'ın tam mesai yapacak üyeleri olarak seçilecek ve göreve başlamalarından itibaren hizmete hazır olacaklardır.
2. Başkanlığı oluşturan yargıçlar seçilir seçilmez tam mesai hizmet göreceklerdir.
3. Divan'ın iş yüküne bağlı olarak ve üyeleriyle istişare ederek Başkanlık, kalan yargıçların tam mesai çalışıp çalışmayacakları konusunda karar verecektir. Bu şekildeki düzenlemeler 40. madde hükümlerine halel gelmeksizin yapılacaktır.
4. Tam mesai esasına göre çalışmayan yargıçların mali düzenlemeleri 49. maddeye göre yapılır.

Madde 36

Yargıçların nitelikleri, aday gösterilmeleri ve seçilmeleri

1. 2. fıkra hükümlerine bağlı olarak Divan'da 18 yargıç bulunacaktır.
2. (a) Divan adına hareket eden Başkanlık, neden gerekli ve uygun olduğunun gerekçelerini göstererek 1. fıkrada belirtilen yargıçların sayısının arttırılmasını önerebilir. Yazı İşleri Bürosu böyle bir öneriyi taraf devletlere hemen bildirecektir.